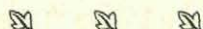

toevallig, dat beide ♂♂ de tegenhangers vormden en accessorische kopulatieverhoudingen hadden met andere ♀♀? Was het tenslotte ook een toeval, dat de twee ♂♂ een duurzaam soort aanhanke-lijkheid jegens elkaar aan de dag legden, die onmiskenbaar van sexuele aard was? Ik voor mij geloof, dat deze drie soorten van verhoudingen ten nauwste met elkaar samenhangen. En wel ten gevolge van de psychische geaardheid van de scholekster. Deze zouden we nl. kunnen aanduiden als promiscueuse gesteldheid, waarbij in dit geval deze term dan zó ruim zou moeten worden genomen, dat de vogels hierbij niet alleen voor meerdere soortgenoten van het andere geslacht een zwak hebben, maar eventueel zelfs voor dieren van de eigen sexe. Bij een dergelijke mate van sexuele onbepaaldheid zijn de hierboven weergegeven waarnemingen tot op zekere hoogte verklaarbaar. Ter bevestiging van deze veronderstelling kan ik een reeks kostelijke waarnemingen uit het vroege voorjaar aanvoeren van scholeksters, als ze nog in grote troepen leven langs de zee en op de wadden. In deze troepen blijken de scholeksters veelvuldig kris en kras met elkaar te kopuleren en ook nestelbewegingen met elkaar uit te voeren. Daarbij kunnen zowel de ♂♂ als de ♀♀ het initiatief nemen, maar elke ontmoeting is gewoonlijk slechts van korte duur. Vooral in het vroege voorjaar blijkt dus de scholekster een uitgesproken mate van promiscuïteit te vertonen. Dat deze gesteldheid zich later in het seizoen bij vele individuen nog zal doen gevoelen en dan aanleiding is tot verhoudingen, zoals ik hierboven weergaf, is thans zo vreemd niet meer.

De scholekster houdt met dit al nog genoeg geheimen voor ons verborgen en we kunnen nog talloze uren heerlijk buiten liggen kijken voor we hem deze ontfutseld hebben.

Den Haag, Januari 1936.

G. F. MAKINK.

JUNI.

Madeliefjes en margrietten lijken zoo veel op elkaar, maar ze gedragen zich heel verschillend: 's avonds en bij regen of guurheid gaan de madeliefjes slapen, maar de margriet, eenmaal open blijft open. Hoe zit dat? Let eens op den bouw van het omwindsel. Zie ook eens of het uitkomt, dat de dag-kockoeksbloem zijn bloem opent in den morgenstond en de avond-kockoeksbloem 's avonds. De roos van gisteren gaat 's morgens eerder open dan het rozenknopje van heden. De lisschen schijnen op alle tijden van den dag hun bloei te beginnen; ik moet het nog eens bekijken. Het is zoo aardig om eens een heel uur lang bij een enkele plantengroep te blijven. Bij de rijk bloeiende brem: „Een werkster van de aardhommel wurmt zich in een bloem met nog gevouwen vlag. Het apparaat werkt, de meel-draden-veeren met kracht naar buiten en een wolk van stuifmeel wordt door den wind mee-gevoerd. Bij een andere bloem doet hij het zelfde, maar komt er weer uit zonder dat het meca-nisme heeft gewerkt. Honigbijen komen druk op bezoek en lijken honig te verwachten”.

De duinroosjes bloeien het eerst, dan volgen de hondsrozen en vervolgens de eglantieren, die nog weken bloeien, nadat de hondsrozen zijn uitgebloeid. Heb ik u al eens verteld, dat in de Texelsche duinen tusschen paal 15 en paal 20 de duinroosjes roode bloemen hebben; prachtig mooi; heele hellingen in het licht rose. Die Staatsnatuurmonumenten op Texel spannen de kroon boven alle Nederlandsche Landschappen. Maar er mag niet verder aan getornd worden!

Ik zou het zoo bijzonder waardeeren, wanneer ik sommige van mijn beweringen wat vaker bevestigd of bestreden zag b.v. die omtrent mijn drie stokpaardjes Pirola, Kamperfoelie en Stofzaad: Pirola met zijn twee scherp gescheiden bloei-perioden, de eerste tot 1 Juli, de tweede na 1 Juli, Kamperfoelie met drie bloei-perioden (hoewel niet zoo duidelijk gescheiden), en Stof-zaad met de gladde, vroeg bloeiende zelf-bestuivende variëteit en de ruig behaarde, laat bloeiende die op kruisbestuiving is ingericht. Ik hoop, dat we in dit jaar weer eens Stofzaad in behoorlijke hoeveelheid te zien krijgen.

En de trekwaarnemers? Weten die al wat meer van troepvorming en vertrek van onze eigen broedvogels: „de zwerfende jonge vogels van eind Juni en begin Juli voor het raam van mijn werkkamer: fitis, braamsluiper, roodstaart, roodborst, allemaal éénlingen behalve de roodstaart (2 of 3, hier uitgebreed) en ééndaagsch. Zelfs omtrent het vertrek van onze in kolonies broedende vogels zijn we nog niet voldoende ingelicht. Troepenbewegingen zijn in Juni en Juli mooi waar te nemen langs het IJsselmeer en langs de Zeeuwsche en Zuidhollandsche stroomden. Denk er ook om, dat Juni weer kans geeft op kruisbekken Berichten omtrent kwartelslag en roep van den kwartelkoning zijn mij altijd zeer welkom en bovendien heel bijzonder berichten omtrent het broeden van de watersnip, de verstooteling van onze jachtwetten. De steltkluut is in Mei 1936 weer waargenomen in Midden-Liburg. Met spanning verwacht ik ook berichten van elders. Zou het een blijvende aanwinst zijn? Waarom niet?

JAC. P. TH.

BOEKBESPREKING.

L. COOMANS DE RUITER: *Borneo-Orchideeën*. Groot 8vo. 80 p.p. 62 foto's. (Uitgave Joh. Enschede en Zn., Grafische inrichting N.V., Haarlem. Prijs f 2.50.

Wij zouden dit boek alleen reeds kunnen aanbevelen om de prachtige illustraties. Men zou dan een onbeduidende tekst op den koop toe kunnen nemen. Maar hier hebben we een ander geval, want de tekst getuigt van groote liefde en kennis en is dan ook afkomstig van iemand, die jaren lang heeft geleefd met de orchideeën en verkeer met orchideeën-verzamelaars bruin en blank. De goede literatuur over ons heerlijk Insulinde is met dit boek weer belangrijk verrijkt.

Op menige bladzijde blijkt de dringende noodzakelijkheid van wettelijke en afdoende bescherming van de in het wild groeiende orchideeën.

JAC. P. TH.

J. SYBRANDI: *De Theorie van het Zoetwater-aquarium*. 64 p.p. geïllustreerd. Amsterdam W. Verluys f 0.75.

Een uitmuntend werkje, steunende op jarenlange ernstige en succesvolle praktijk. Dit deel behandelt de algemeene inrichting van het aquarium en den plantengroei. Wij hopen, dat spoedig in een tweede deel de dierenwereld even voortreffelijk behandeld zal worden.

JAC. P. TH.

De Nederlandsche Heidemaatschappij.

Deze fraai geïllustreerde brochure is gratis verkrijgbaar ten kantore van de Maatschappij te Arnhem. Zij geeft een beknopt en duidelijk overzicht van de geschiedenis en veelsoortige werkzaamheden van het belangrijk lichaam. Een der aantrekkelijkste levensuitingen van de Maatschappij is wel haar jaarlijksche excursie en we krijgen dan ook een mooie foto te zien van één zoo'n gezelschap, waar ik met groot genoegen tal van bekende koppen op aantref o.a. onmiddellijk rechts achter den hoogbejaarden hooggeachten voorzitter een eveneens nog al hoogbejaard echtpaar, oudste leden van de vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, aangemeld in de eerste week na de oprichting. Ik vind dit een aardig „rapprochement” tusschen twee vereenigingen, die zooveel met elkaar te verhandelen hebben.

Ik zou u van de andere foto's ook nog veel willen vertellen. Maar beter is het, dat u het fraaie boekje even aanvraagt.

JAC. P. TH.

H. ROL: *Bloembriefkaarten*. (Uitgave H. J. de Boer, Baarn).

Een dozijn frisch gekleurde en nauwgezet uitgevoerde platen als briefkaart, op de manier van Voerman. De hulst en de elzenkatjes zijn bijzonder goed en ook de vliegen op het dotterbloemblad en op de roos. Dat geeft nieuwe levendigheid. Wij hopen, dat Rol en ook Voerman zullen voortgaan met dit werk, dat veel verzamelaars zal verheugen. Als zij dan in de keuze van hun onderwerpen een „richting” weten te brengen, dan kan daar veel goeds uit voortkomen.

JAC. P. TH.

